



ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 6

Ústí nad Labem

okresní pracoviště Litoměřice

Inspekční zpráva

Zvláštní škola, Štětí, Ostrovní 300

Identifikátor ředitelství školy: 600 023 494

IZO: 110 008 286

Zřizovatel: Školský úřad Litoměřice, Na valech 525, 412 91 Litoměřice

Školský úřad: Litoměřice

Čj.	064 9/99-5022
------------	----------------------

Signatura	kf2ns201
------------------	----------

OBSAH

1 ÚVOD	4
1.1 Předmět inspekce	4
1.2 Termín inspekce	4
1.3 Složení inspekčního týmu	4
1.4 Ředitel(ka) školy	4
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	4
2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLY	5
2.1 Výchovně vzdělávací program, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty	5
2.2 Další informace o výchovně vzdělávacím programu školy	5
2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků	5
3 ŘÍZENÍ ŠKOLY	6
3.1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávací činnosti	6
3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů	6
3.3 Odborné a pedagogické řízení	7
3.3.1 Organizační struktura	7
3.3.2 Personální struktura	7
3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků	7
3.4 Kontrolní systém školy, kontrola a hodnocení	8
3.5 Informační systém školy - vnitřní a vnější	9
3.6 Vedení povinné dokumentace	9
3.7 Výroční zpráva	9
3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům	10
4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI .11	
4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků	11
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školy	11
4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování	12
4.4 Hodnocení školy z hlediska úrovně výsledků učení	14
4.5 Hodnocení školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků	15
4.6 Hodnocení výchovného poradenství	16
4.7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy	16
5 ZÁVĚR	18
5.1 Závěry inspekce	18
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školy	19
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu	19
5.4 Datum a podpis ředitele(ky) kontrolované školy stvrzující převzetí zprávy	19
5.5 Další adresáti zprávy.....	20
5.6 Připomínky ředitele(ky) školy	20

1 ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Termín inspekce

11.1. - 14.1. 1999

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Erika Bednárová
Členové týmu: Marta Dolinská
Mgr. Milena Sýkorová

1.4 Ředitel(ka) školy

Mgr. Hana Moravcová

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, Zakládací listina, povinná dokumentace školy a školní družiny, dokumentace žáků pro vřazení do speciální školy, roční plán práce, Výkaz o stavu žactva, Výroční zpráva za rok 1997/98, tématické plány, žákovské práce, žákovské knížky, další pomocná dokumentace, doklady o provedených kontrolách, inventární deníky.

2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLY

2.1 Výchovně vzdělávací program, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty

1. - 9. ročník zvláštní školy - Vzdělávací program zvláštní školy č.j. 22 980/97-22

střední, vyšší a pracovní stupeň pomocné školy - Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy č.j. 24 035/97-22

2.2 Další informace o výchovně vzdělávacím programu školy

V 9. ročníku nelze zajistit předprofesní přípravu, proto byl snížen počet hodin pracovního vyučování o dvě vyučovací hodiny, které jsou věnovány výuce českého jazyka a přírodopisu.

2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Z toho dívek	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
Pomocná škola	1	7	5	0
1.+3.	1	8	3	0
2.+3.	1	10	4	0
4.	1	11	2	0
5.	1	9	3	0
6.	1	8	6	0
7.	1	8	2	0
8.	1	7	5	0
9.	2	16	9	0
Celkem	10	84	39	0

3.1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávací činnosti

Koncepční záměry školy nejsou zpracovány v písemné podobě. Práce školy se řídí především schválenými učebními dokumenty. Dle vyjádření ředitelky školy je prioritním úkolem rozvoj celkové osobnosti mentálně postiženého žáka s důrazem na výchovnou složku tak, aby se vytvářel pocit sounáležitosti ke kolektivu třídy a školy, pocit odpovědnosti za slušné chování ke spolužákům a dospělým. Roční plán práce, který byl projednán a schválen všemi pracovníky školy, obsahuje rámcové úkoly v oblasti výchovy, vzdělávání, mimoškolní a zájmové činnosti a metodické činnosti. Součástí plánu je materiální zajištění, nástin dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, výletů a sportovních akcí a časový plán pedagogických rad. Plán práce školy je sestaven v obecné rovině. Dále je rozpracován do jednotlivých měsíců, kde jsou úkoly konkretizovány a zároveň je uveden zodpovědný pracovník a datum splnění daného úkolu. Plánované termíny jsou vedením sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány.

Pedagogické rady se konají šestkrát do roka, jsou z nich vedeny zápisy, které obsahují usnesení z jednání.

Provozní porady se konají dle potřeby jeden až dvakrát měsíčně, (nepravidelně), řeší se zde záležitosti týkající se organizace chodu školy, upřesňuje se měsíční plán a ředitelka seznamuje pedagogy se závěry z porad ředitelů. Ze zápisů nevyplývá, že by se zde řešily konkrétní metodické nebo výchovně vzdělávací problémy.

Z hlediska dlouhodobého rozvoje není zpracována písemná koncepce školy. Plán práce pro školní rok 1998-1999 obsahuje některé úkoly, které se v praxi plně nerealizují, například v oblasti výchovy žáků - vytváření pocitu sounáležitosti ke kolektivu třídy, pocit odpovědnosti za slušné chování apod.

3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Vyučující v pomocné i zvláštní škole mají zpracovány tématické a časové plány, které vycházejí ze schválených vzdělávacích programů pro speciální školy. Učební plán a učební osnovy jsou průběžně plněny. Výuka psaní ve 4. ročníku nerespektuje vzdělávací program v posloupnosti nácvičku tvarových skupin písmen a číslic. Škola ve svém vzdělávacím programu nenabízí žákům individuální volbu vzdělávacích aktivit dle jejich mentálního postižení. Pro žáky s těžším či kombinovaným zdravotním postižením v pomocné škole nejsou vypracovávány individuální programy rozvoje osobnosti v žádném předmětu.

Schválené učební dokumenty jsou průběžně plněny, dílčí nedostatek byl zjištěn ve výuce psaní ve 4. ročníku. Škola nevypracovává individuální programy pro žáky s těžším mentálním postižením.

3.3 Odborné a pedagogické řízení

3.3.1 Organizační struktura

Funkci ředitele školy vykonává odborně a pedagogicky způsobilá pedagožka na základě konkurzního řízení od 1. 7. 1996. O své řídicí kompetence se dělí se zástupkyní. Ředitelka se zabývá především pedagogickou činností, zajišťuje kontrolní a hospitační činnost, styk s institucemi a vede personální agendu školy. Zástupkyně ředitelky věnuje pozornost ekonomické oblasti řízení, zajišťuje zastupování chybějících pedagogů a taktéž provádí kontrolní činnost.

Ve škole nejsou zřízeny metodické orgány. Metodické problémy se řeší dle potřeb vyučujících operativně, neformálně ve sborovně. V metodické oblasti chybí dlouhodobá koncepčnost, která je nutná především z důvodů vysoké odborné a pedagogické nezpůsobilosti zdejších pedagogů. Kromě pedagogické rady zde nepracují žádné poradní orgány.

Vedení školy deleguje kompetence na další spolupracovníky, které pověřuje správcovstvím kabinetů, dílny, sborovny. Každý vyučující zodpovídá za učebnu, ve které je třídním učitelem. Vypracovaný organizační řád je akceptován všemi zaměstnanci školy.

Organizační struktura školy je funkční, vedení deleguje potřebné kompetence na další pedagogy. Není zaveden žádný metodický orgán, přesto, že ve škole pracuje vysoké procento odborně a pedagogicky nezpůsobilých učitelů.

3.3.2 Personální struktura

Pedagogičtí pracovníci	Pedagogická a odborná způsobilost							
	úplná		jen odborná		jen pedagogická		nevyhovující	
	interní	externí	interní	externí	interní	externí	interní	externí
Učitelé	1				3		9	
Vychovatelé					1			
Celkem	1				4		9	

Personální složení sboru není příznivé. Z 13 učitelů je pouze ředitelka školy odborně a pedagogicky způsobilá, 12 učitelů, tj. 92,30 % nemá potřebnou odbornou a pedagogickou způsobilost pro výkon funkce učitele ve speciální škole. Ve školní družině pracuje vychovatelka bez požadované speciální pedagogiky. Věkové složení sboru a jeho stabilita jsou příznivé.

Ve škole pracuje správní zaměstnankyně - jedna uklízečka.

Věkově příznivý a stabilizovaný pedagogický sbor se vyznačuje vysokým procentem odborně a pedagogicky nezpůsobilých učitelů.

3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

V současné době studují tři učitelé (jedna vyučující studuje na Pedagogické fakultě obor v kombinaci se speciální pedagogikou, jeden pedagog studuje vychovatelství

bez spec. pedagogiky a další učitelka si rozšiřuje středoškolské vzdělání o speciální pedagogiku, čímž nezíská potřebnou způsobilost pro výkon funkce učitele ve zvláštní škole). Vedení školy umožňuje i dalším pedagogům odborný růst. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se v loňském roce účastnilo 7 učitelů vzdělávacích akcí, převážně v oblasti protidrogové prevence a práce s žáky zdravotně postiženými. Pedagogové využívají akreditovaného vzdělávacího zařízení Magnólie, ale i dalších vzdělávacích středisek. Na DVPP bylo škole přiděleno 5 225 Kč, vyčerpáno bylo jen 2 040 Kč. Vzhledem k tomu, že na škole je pouze ředitelka odborně a pedagogicky způsobilá, je tento stav překvapující. Učitelská knihovna je doplňována o nové svazky moderní pedagogické literatury. V rámci financí z DVPP vedení školy nevyužilo možnosti nákupů další odborné literatury. Škola zajišťuje odběr odborných pedagogických časopisů, vedení školy seznamuje a upozorňuje učitele na důležité články.

Škola umožňuje pedagogům odborný růst. Ne všichni učitelé možnosti využívají. Tento stav je překvapující především z důvodů, kdy ve škole kromě ředitelky nemá nikdo potřebnou odbornou způsobilost.

Odborné a pedagogické řízení školy lze celkově hodnotit jako spíše průměrné.

3.4 Kontrolní systém školy, kontrola a hodnocení

Ředitelka školy má vytvořen systém kontrol, který je uspořádán do jednotlivých měsíců. V této činnosti se zaměřuje na kontroly povinné dokumentace, žákovských prací, informačních notýsků a žákovských knížek, školních sešitů a také na úpravu a výzdobu učeben apod. Kontrola pedagogické práce se uskutečňuje prostřednictvím plánu hospitací, které provádí zároveň i zástupkyně ředitelky. Hospitační činnost je uskutečňuje průběžně, vedení se zaměřuje na vyučovací hodinu jako celek. S vyučujícími je pak prováděn rozbor hodiny a každý hospitovaný se seznámí s konečným hodnocením. Další kontrolní činnosti ředitelky nejsou vždy důsledné. Kontrola třídních knih vedením školy neodhalila některé nedostatky ve vyplňování a vedení tohoto dokumentu. Nedostatečně jsou kontrolovány úroveň a kvalita písemností žáků na 2. a 3. stupni ZvŠ, kdy chybí i větší kontrola ze strany vyučujících. Pro hodnocení pracovníků má ředitelka písemně zpracovaná kritéria, která jsou uvedena ve vnitřním mzdovém předpisu a se kterými byli učitelé seznámeni na úvodní provozní poradě. Některá hodnotící kritéria jsou spíše formální a nekorrespondují se zjištěnými skutečnostmi, které učinila ČŠI během inspekční návštěvy ve škole (např. výrazný individuální přístup k žákům ve VVP, užívání kompenzačních pomůcek a postupů ve vzdělávacím procesu). Hodnocení pedagogické práce má vliv na přiznávání nadtarifních složek platu.

Hodnocení prospěchu žáků v pomocné škole probíhá v rozporu s § 11 odst. 8 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Žáci jsou hodnoceni známkou, a to i ve čtvrtletí. Hodnocení a klasifikace jsou v pomocné škole postaveny na zcela jiných principech, kdy by měly být hodnoceny především pozitivní výkony, neboť hodnocení těžce MP žáků je založeno na motivačním fenoménu.

Hodnocení prospěchu a chování ve třídách zvláštní školy je v souladu s výše uvedenou vyhláškou. Ze zápisů v žákovských knížkách je patrné, že převládá udělování negativních zápisů (poznámek). Pochvaly se objevují jen velmi málo.

Kontrolní systém je zpracován, funguje, ale chybí v něm více důslednosti tak, aby byl dostatečně účinný. Hodnocení žáků v pomocné škole neplní své základní poslání - motivaci pro další činnosti.

3.5 Informační systém školy - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém je založen na osobním kontaktu, měsíčních plánech, pravidelných provozních poradách a pedagogických radách. Měsíční plány, ale i další informace jsou vyvěšeny na nástěnce ve sborovně. Termín konání pedagogických rad je pevně stanoven na začátku školního roku a je součástí plánu práce školy. Žáci získávají potřebné informace od třídních učitelů, na chodbě jsou instalovány nástěnky, které informují o připravovaných akcích a dosažených úspěších jednotlivců nebo kolektivů.

Rodiče jsou o prospěchu a chování žáků informováni prostřednictvím žákovských knížek. Jsou v nich vedeny i další informace vztahující se ke škole a důležitá telefonní čísla. Počet negativních zápisů je v některých třídách velmi vysoký, pochvaly se objevují méně často. Rodičovské schůzky se na škole nekonají. Důvodem jejich zrušení byla údajně nedostatečná účast a nezájem ze strany rodičů. Z dotazníků ČŠI, které byly rodičům prostřednictvím žáků předány, vyplývá, že rodičům chybí třídní schůzky a velmi často poukazují právě na to, že se nekonají. Pokud se vyskytne problém, jsou zákonní zástupci informováni dopisem, nebo jsou pozváni do školy k pohovoru. Výchovný poradce má konzultační hodiny stanoveny ráno před vyučováním. Občanské sdružení nebo jiná forma organizace rodičů při škole není.

Spolupráce s městským úřadem se opět začíná rozvíjet - jedna učitelka je členkou školské komise.

Vnitřní informační systém má stanovená pevná pravidla a je funkční, informovanost rodičů se děje pouze prostřednictvím žákovských knížek. Další služby nejsou rodičům nabízeny. Konzultační hodiny výchovného poradce jsou stanoveny v nevhodnou dobu ráno před vyučováním.

3.6 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s právními normami. Osobní dokumentace žáků obsahuje kromě běžných dokumentů i odborná vyšetření v ordinaci klinického psychologa, vyjádření SPC (PPP) Litoměřice sloužící jako podkladový materiál potřebný k rozhodnutí ŘŠ pro zařazení žáka na diagnostický pobyt a rozhodnutí ředitelky školy pro zařazení žáka do zvláštní nebo pomocné školy.

Vedení školy bylo upozorněno na některé nesrovnalosti ve školním řádu týkající se chování žáků o přestávkách a doprovodu žáků učiteli do jídelny. Drobné nedostatky ve vedení dokumentace byly operativně řešeny a vedením školy odstraněny.

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s právními předpisy a nevykazuje žádné nedostatky.

3.7 Výroční zpráva

Výroční zpráva není v souladu s § 17e odst. 2, 3 a 4 zákona č. 139/1995 Sb., protože nepostihuje všechny oblasti podle tohoto zákona. Chybí zde přehled učebních plánů se schvalovacími doložkami ministerstva a údaje o přijímání a zařazování žáků. Údaje o zaměstnancích školy jsou ve zprávě uvedeny dvakrát, některé se rozcházejí se zjištěnou skutečností, neboť například většina pracovníků není způsobilá k výchově a vzdělávání žáků ve speciální škole.

Výroční zpráva byla projednána a schválena pedagogickou radou, zároveň byla předána zřizovateli.

Výroční zpráva z hlediska obsahu a formy obsahuje slabá místa, některé oblasti chybí. Byla schválena pedagogickou radou. Pro další využití je vyhovující pouze v dílčích částech.

3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Rozpočet školy pro kalendářní rok 1998 činil po úpravách 3 006 020 Kč. Po zaplacení všech položek zůstala škole na učebnice a učební pomůcky částka 24 540 Kč. Z této částky škola nakoupila učebnice v hodnotě cca 18 000 Kč a za 6 500 Kč byly nakoupeny učební pomůcky (knihy do žákovské knihovny, odborná literatura, nářadí a další pomůcky pro pracovní vyučování). Škola v uvedeném kalendářním roce nenakoupila žádnou finančně náročnější pomůcku. Na nákup učebních pomůcek do školní družiny byla škole přidělena na celý rok částka 120 Kč. Částka přidělená škole zajišťuje její provoz, ale neumožňuje podstatněji zlepšit nedostatečné materiální vybavení školy (viz kapitola 4.1). Vedení školy se snaží vypomáhat si alespoň částečně vlastními silami, takže se některé materiály (např. části pracovních sešitů a procvičovací materiály) kopírují. Nyní je i tato možnost vzhledem k neutěšenému stavu kopírovacího přístroje omezena. Z částky přidělené na údržbu nedokázala škola zajistit potřebné vymalování, což je vzhledem k poškozeným a někde ne příliš čistým stěnám nanejvýš potřebné.

Papírny ve Štětí poskytly škole kancelářský papír a barevné papíry v hodnotě 10 000 Kč.

Během inspekce nebylo shledáno neefektivní využívání finančních prostředků. Stávající rozpočet zajišťuje provoz školy, ale neumožňuje doplnit vybavení školy učebnicemi a učebními pomůckami v potřebném rozsahu. Podle zjištění v kap. 4.1 a 4.2 je potřeba zvýšených finančních nákladů na řešení skutečností v těchto kapitolách popsaných.

4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků

Zvláštní škola sídlí v části objektu patřící 3. ZŠ ve Štětí, kde je v pronájmu. Prostory školy jsou zvlášť odděleny od základní školy (ZvŠ má vlastní vchod do školy). V přízemí se nachází školní družina, dílna, kuchyňka, sociální zařízení, zároveň je zde prostor pro přezutí žáků. V 1. poschodí je 10 učeben, ředitelna, sborovna a sociální zařízení zvlášť oddělené pro chlapce, děvčata a pedagogické pracovníky, odpovídající hygienickým požadavkům. U šesti učeben jsou kabinety pomůcek, z nichž jeden slouží jako učebna šití.

Nejsou zde vybudovány žákovské šatny, žáci si nosí obuv a svrchní oděv do tříd. Škola nemá vlastní tělocvičnu. Tu má pronajatou od 3. ZŠ, kde běžně používá i školní hřiště v rámci tělesné výchovy. Velmi omezené možnosti má škola v plnění učebních osnov v rámci pracovního vyučování v oblasti práce na pozemku, neboť nemá vlastní pozemek. K dispozici má záhon v areálu základní školy. Ve škole je zřízena žákovská i učitelská knihovna. Škola se snaží pravidelně doplňovat obě knihovny. Prostory knihovny slouží zároveň jako sklad učebnic.

Fond učebnic a učebních textů je aktualizovaný a dle finančních možností doplňovaný. Přesto žáci nemají k dispozici některé pracovní sešity k učebnicím. Ty jsou pak kopírovány na nevyhovujícím kopírovacím přístroji. Ve 2. ročníku je používána čítanka, která není uvedena v Seznamu učebnic vydávaném MŠMT ČR (zastaralá).

Učební pomůcky jsou zastoupeny v základní míře, jedná se spíše o zastaralé pomůcky, stagnuje nákup moderních názorných a dalších potřebných pomůcek. Za loňský rok nebyl doplňován fond pomůcek vůbec. Vybavení kabinetu českého jazyka nedostačuje potřebám školy. Kromě některých pomůcek pro nižší stupeň a několika brožurek, které obsahují materiál k procvičování mluvnického učiva, se další pomůcky nevyskytují. Vlastní pomůcky, ani ty nejjednodušší, si učitelé vyšších ročníků nevyrábějí. Obdobná situace je i v dalších předmětech. V oblasti technického vybavení je škola vybavena uspokojivě vzhledem k počtu žáků a tříd. Vyučující mají možnost si vzájemně půjčovat radiomagnetofony s CD přehrávači, ke kterým je dostatek magnetofonových nahrávek i CD nosičů. Škola vlastní barevné televizory a videorekordéry s dostatkem videokazet. Není vybavena výpočetní technikou.

Prostory školy jsou dostačující s ohledem na další prostory (tělocvična, hřiště a záhon), které má škola v pronájmu od 3. ZŠ. Vybavení audiovizuální technikou pro potřeby výuky je také dostačující. Nevyhovující je vybavenost školy učebními pomůckami, především názornými, trojrozměrnými a manipulačními (stavebnicemi) vzhledem ke vzdělávání mentálně postižených žáků.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školy

Rozvrh vyučovacích hodin a délka přestávek jsou pevně stanoveny. Nevyučuje se zde v blocích, či jiných vzdělávacích celcích. Ve třídě pomocné školy vyučující respektuje možnosti a schopnosti jednotlivých žáků a operativně přizpůsobuje délku přímého vzdělávání momentálnímu stavu pozornosti či fyzické únavě žáků. U žáků ve zvláštní škole nejsou vždy

respektovány psychohygienické potřeby žáků. Učitelé často nevnímají únavu žáků, nezařazují relaxační chvílky nebo alespoň změnu činností.

Učebny jsou odděleny příčkami, které nedostatečně izolují zvuk, při výuce se navzájem ruší. Stěny v některých prostorách školy (zejména na chodbách, sociálních zařízeních, ale i ve třídách) nejsou vždy čisté. Tři učebny jsou vybaveny variabilním žákovským nábytkem, který odpovídá antropometrickým požadavkům vzhledem k výšce žáků. Tento nábytek má polohovací desky, dá se upravovat podle výšky žáků a působí esteticky. Ostatní třídy jsou vybaveny žákovským nábytkem, kdy jsou desky lavic poškozeny, v některých případech jsou ulámané vnitřní odkládací prostory a hrozí nebezpečí úrazu. Vybavení pracovních míst učitelů je základní, tj. katedra a židle. Pro uložení pomůcek ve třídách slouží staré, někdy poškozené skříně. Učebny v nižších ročnících jsou po estetické stránce upravené. Ve vyšších ročnících je situace horší, žáci nešetří nábytek ani výzdobu tříd. Všechny učebny jsou tepelně i světelně dobře zajištěny. Pouze v dílně a kuchyňce není z technických důvodů zajištěno vždy potřebné teplo. Prázdné stěny podél schodiště nepůsobí esteticky. Chodba není během přestávek využívána pro relaxační či jiné oddechové činnosti. Žáci sice mají během přestávek možnost volného pohybu, ale jedná se spíše o neúčelný pohyb, žáci se chovají neukázněně, pobíhají zde, a dokonce se pohybují o přestávce na chodbě s jídlem. Pedagogický dozor v této chvíli není dostatečně účinný.

Škola nezajišťuje pro žáky pitný režim. Toto je ponecháno na vlastním řešení. Zejména žáci v nižších ročnících si nosí pití z domova v plastických lahvích.

Rozvrh a přestávky jsou stanoveny, ve třídě pomocné školy se respektují psychické zvláštnosti žáků, ne tak již ve třídách zvláštní školy. Nedostatečně odizolované učebny jsou většinou vybaveny starším, často poškozeným žákovským nábytkem. Pitný režim není školou zajišťován. Chodba není využívána účelně během přestávek pro aktivní odpočinek žáků.

4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování

Třída pomocné školy + 1. stupeň zvláštní školy

ČŠI navštívila celkem devět vyučovacích hodin, (všechny složky českého jazyka, matematiku, řečovou výchovu a další výchovy), ve kterých sledovala především používání speciálně pedagogických metod práce, využívání pomůcek a také vztah mezi učitelem a žáky.

Při výuce jsou používány schválené učebnice (výjimkou je pouze čítanka ve 2. ročníku), popř. další učební texty. Přestože výuka byla vedena učiteli bez speciálně pedagogického vzdělání, z čehož následně pramenily metodické nedostatky, lze konstatovat, že učitelé mají hezký vztah k žákům i značnou dávku empatie směrem k mentálně postiženým. Všechny sledované hodiny se vyznačovaly frontální formou práce. Není pamatováno na individuální možnosti žáků. Práce v některých třídách je náročnější na přípravu učitele vzhledem k tomu, že se v nich vzdělávají žáci dvou ročníků. Nejčastěji používanou pomůckou je tabule (ve všech třídách dobře připravena) a učebnice. Ve výuce chybělo větší využití názorných pomůcek, především obrazového materiálu, pomůcek na třídění, rozlišování. V hodinách českého jazyka a řečové výchovy nejsou využívány kompenzační pomůcky. Škole chybí tzv. bzučáky na rozlišování délek samohlásek, při čtení u slabších čtenářů nejsou využívána čtecí okénka, někteří žáci mají zafixováno dvojí čtení. Učivo je žákům prezentováno srozumitelně, hodnocení žáků probíhá klasifikačními stupni. Malá pozornost byla věnována vlastnímu rozvoji slovní zásoby. Žáci nejsou důsledně vedeni k odpovědi celou větou, často odpovídají jednoslovně a

nepisovně. Jejich slovní projev není opravován. V řečové výchově, která je vedena především jako individuální logopedická péče, nejsou využívány progresivní metody práce. Vyučující mají dostatek obrazového materiálu, nevyužívají však dalších možností (dramatizace, zpěv, apod.). Sledovaná hodina tělesné výchovy nebyla efektivní. Vzhledem k malému počtu žáků ve třídách speciální školy tělocvičnu využívají najednou dvě třídy. V tomto případě se jednalo o výuku pouze více žáků pod vedením dvou učitelek. Hodinu nelze považovat za efektivní, když žáci dvou tříd cvičí (soutěží) pouze ve dvou družstvech. Vybavení tělocvičny je na dobré úrovni a umožňuje využít náčiní a nářadí ve větší míře - najednou. Ve sledovaných hodinách pracovního vyučování měli všichni žáci pracovní materiál, byla zajištěna bezpečnost. Vyučující se individuálně věnovali žákům. Hodiny byly velmi dobře vedeny i po metodické stránce. Pracovní činnosti žáky bavily, čehož dokladem může být i jejich zaujetí pro práci.

Sledované hodiny lze hodnotit většinou jako spíše průměrné, pracovní vyučování jako nadprůměrné.

2. stupeň zvláštní školy

Kvalita výuky do značné míry souvisí s odbornou způsobilostí vyučujících. Důležitým faktorem je promyšlenost přípravy na vyučovací hodiny. Plánování, příprava, realizace a řízení hodiny, kvalita, kázeň žáků a hodnocení jejich prospěchu se v téže třídě u různých vyučujících značně odlišovaly.

Ve sledovaných hodinách českého jazyka probíhala výuka podle platných učebnic. Vyučovací jednotky byly připravené, měly stanovený cíl a obsah. Převažovaly frontální metody práce s celou třídou, diferencované úkoly byly zařazeny jedenkrát. Nejčastěji byla využívaná tabule. V jedné třídě vyučující neregistrovala nekázeň, kdy se žáci větší část hodiny nekulturně chovali v lavicích, mluvili mezi sebou a pokřikovali nahlas, v hodině čtení byli naopak v jiné třídě unavení, při reprodukci přečtené pohádky neprojevovali zájem. Příčinou tohoto stavu byly stereotypní činnosti, absence relaxace a také didaktické techniky.

Frontální výuka se uplatňovala i ve sledovaných hodinách přírodovědy a vlastivědy. Málo promyšlené hodiny, používání nevhodných forem a metod práce vzhledem ke schopnostem a věku žáků, z toho plynoucí únava, se projevovala nekázní a roztěkaností žáků. Znalosti žáků byly slabší, s vyučujícími komunikoval převážně jeden žák ze třídy. V jedné třídě se žáci spíše věnovali houpání na židličkách, pokřikování a mluvení mezi sebou. Tento neutěšený stav vedl k tomu, že žák během vyučování snědl svačinu aniž to učitel zaregistroval.

Hodina hudební výchovy (vyučuje pedagog s dlouholetou praxí) přinesla žákům uspokojení a radost. Velmi dobře připravená a promyšlená hodina spojovala zpěv, dechová a rytmická cvičení, kdy žáci hráli na Orffovské nástroje.

Hodiny výtvarné výchovy, vyučované bez odborné způsobilosti, byly pečlivě připraveny. Ve dvou třídách uplatnili žáci vlastní návrhy, pracovali se zaujetím, ukázněně. Výsledek pak odpovídal vynaloženému úsilí žáků i vyučující.

Sledované hodiny českého jazyka s výskytem častých nedostatků lze hodnotit jako průměrné, přírodovědu a vlastivědu jako průměrné, hudební výchovu jako vynikající a výtvarnou výchovu jako nadprůměrnou. Celkově lze výuku na 2. stupni hodnotit jako funkční, kdy vzhledem k odborné nezpůsobilosti většiny učitelů dochází k metodickým chybám.

3. stupeň zvláštní školy

Všechny navštívené hodiny měly některé společné rysy. Používané metody a formy práce žáků nebyly vždy přiměřené a nerespektovaly možnosti a schopnosti žáků. Zcela opomíjena byla zásada názornosti, v žádné z hodin nebyly využity pomůcky (včetně barevných kříd), někde ani tabule. V úvodu hodiny nebylo navozeno příznivé klima, žáci nebyli pro následující činnost kladně motivováni. I přes zřetelnou únavu žáků a rostoucí nepozornost nebyly v hodinách zařazovány oddechové chvílky.

V českém jazyce byly zřetelně stanoveny a plněny cíle hodin. Střídala se frontální práce s celou třídou se samostatnou prací žáků. Přestože to nízké počty žáků umožňovaly, nevěnovali se učitelé žákům individuálně. V hodinách nebyly kromě učebnic k dispozici žádné pomůcky, ve třídách nejsou nástěnné tabule vztahující se k probíraným mluvnickým jevům. V hodině čtení a literární výchovy nebyli žáci vedeni k souvislému mluvnickému projevu (odpovídali často jen jedním slovem), písemné plnění zadaného úkolu nebylo předem dobře připraveno. Úprava v sešitech má různou úroveň, učitelé nejsou dostatečně důslední. Žáci nejsou vedeni k vypracování písemných oprav, opravy se údajně provádějí většinou společně.

Navštívené hodiny dějepisu a občanské výchovy měly stejnou stavbu. V jedné bylo zařazeno opakování (žáci vyhledávali odpovědi na otázky v sešitech). Následoval nepřiměřeně dlouhý výklad s nahromaděním nových pojmů, který se střídal s obsáhlým zápisem do sešitu. Provádění podrobných zápisů ztrácí smysl, neboť žáci si sešity nenosí domů a dostanou je zpět až v další hodině. Nesmělé pokusy o zapojení žáků do výuky ze strany učitele zpravidla ztroskotaly na ostentativně projevovaném nezájmu a rostoucí únavě. Kromě učebnic nebyly využity žádné pomůcky. Hodiny nebyly pro žáky přínosem, jejich produktivita byla nízká. V občanské výchově zvolily vyučující formu dialogu a bylo vidět, že žáci se v dané problematice zčásti orientují. Částečně byla v jedné třídě využita i učebnice. Chybělo nenásilné výchovné působení na žáky, např. vedení dialogu způsobem, při kterém by žáci sami dospěli ke správnému závěru.

Výuku hudební výchovy zajišťují dvě vyučující s pedagogickou a odbornou způsobilostí pro 1. stupeň základní školy. Obě se řídí kvalitně zpracovanými tematickými plány. Vybavení kabinetu hudební výchovy dostává potřebám školy. Kladem zhlédnuté hodiny byl široký písňový repertoár, důraz na dodržování hlasové hygieny, kultivovaný projev žáků a využití orffovského instrumentáře. Vzhledem k nepřítomnosti jedné z vyučujících byla navštívena jen jedna hodina. Inspekce proto nehodnotí celkovou úroveň výuky hudební výchovy v 7. - 9. ročníku.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem jsou celkově podmínky a úroveň výuky předmětů český jazyk, dějepis a občanská výchova v osmém a devátém ročníku hodnoceny jako spíše průměrné.

4.4 Hodnocení školy z hlediska úrovně výsledků učení

Rozvoji komunikačních dovedností a rozvoji slovní zásoby není věnována potřebná péče, žáci nejsou systematicky vedeni k plynulému souvislému projevu, k vyjadřování v celých větách. V nižších ročnících (na 1. stupni) je úroveň vědomostí a získaných dovedností v souladu s učebními dokumenty a zároveň s mentálním postižením žáků. V dalších dvou stupních zvláště školy bylo málo času věnováno opakování učiva, nelze proto soudit na úroveň dosažených vědomostí. Při výkladu a případném procvičování učiva převládala v navštívených hodinách pasivita žáků a nechuť k učení. Většinou neobalené, nečisté učebnice (a v některých třídách i sešity) a poškozené zařízení tříd nesvědčí o pozitivním vztahu žáků k těmto hodnotám.

Na základě zjištění lze konstatovat, že získávání vědomostí, dovedností a návyků je závislé na struktuře třídy a na schopnostech vyučujících uplatnit své pedagogické dovednosti a autoritu.

V loňském školním roce ukončilo povinnou školní docházku celkem dvacet žáků, z toho dva z pomocné školy. patnáct žáků bylo přijato do odborných učilišť, dva z nich ale nenastoupili. Oba absolventi pomocné školy se dále vzdělávají v Praktické škole s dvouletou přípravou. Tři žáci nenastoupili nikam, jsou vedeni v evidenci Úřadu práce ve Štětí.

Žáci školy se pravidelně a velmi úspěšně zúčastňují soutěží, především v oblasti sportovních a výtvarných aktivit.

Komunikaci není věnována potřebná pozornost. Škole se daří umisťovat žáky do odborných učilišť. Výsledky žáků v soutěžích jsou velmi dobré.

4.5 Hodnocení školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků

Vedení školy předložilo inspekčnímu týmu řád školy, který obsahuje současně dvě rozdílné verze některých ustanovení. V části věnované chování žáků je uveden požadavek, že o všech přestávkách musí být žákům umožněn pohyb mimo třídu. Na jiném místě tohoto dokumentu však stojí, že o všech přestávkách zůstávají žáci ve třídě, pokud vedení školy neurčí jinak. Školní řád nevychází z konkrétních podmínek této školy, neboť například uvádí, že šatna se zamyká pět minut před zahájením vyučování, žáci se přezouvají v šatnách a obuv si mohou ponechat pověšenou v sáčku. (Škola žádné šatny nemá, žáci si všechny věci berou do tříd). Chování a vyjadřování mnoha žáků v průběhu inspekce bylo málo kultivované, v některých vyučovacích hodinách panovala zjevná nekázeň. Žáci nemají vytvořené potřebné společenské návyky, v přístupu pedagogických pracovníků se projevuje nedůslednost a nejednotnost. Není vytvořen pevný řád a pořádek, nevyžaduje se důsledné plnění dohodnutých pravidel chování a školního řádu, trpí se jeho porušování (např. vzájemné návštěvy ve třídách). Neukázněně až neúnosně se chovali žáci i o přestávkách na chodbě, přestože zde byl pedagogický dozor. Jen výjimečně se u žáků projevil smysl pro spolupráci, samostatnost a zodpovědnost.

Udělená výchovná opatření

	šk. rok 1997 počet žáků 90	%	šk. rok 1998 počet žáků 86	%
2. stupeň z chování	4	4,44	17	19,76
3. stupeň z chování	6	6,66	8	9,30
pochvaly	škola neuvádí		škola neuvádí	
neomluvené hodiny	646		1 600	

V tabulce jsou použity materiály z pedagogických rad. Stoupá počet neomluvených zameškaných hodin, ale i udělených výchovných opatření k posílení kázně.

Školní řád nevychází z podmínek dané školy, některá ustanovení se rozcházejí, nebo neodpovídají skutečnosti. Chování a jednání žáků je málo kultivované, projevují se např. sklony k poškozování vybavení a majetku školy.

4.6 Hodnocení výchovného poradenství

Funkci výchovné poradkyně vykonává učitelka s pedagogickou a odbornou způsobilostí pro 1. stupeň. Výchovné poradenství nestudovala. Náplň práce nemá písemně stanovenou, věnuje se především profesionální orientaci žáků. Spolupracuje s úřadem práce, organizuje exkurze, vede záznamy o profesních zájmech žáků. Nástěnka věnovaná výchovnému poradenství ve škole není. Pro rodiče jsou určeny konzultační hodiny ráno před vyučováním od 7.15 do 7.55 hodin. Rodiče tuto službu nevyužívají. Inspekce považuje zvolenou dobu za nevhodnou (ředitelka byla upozorněna již při předchozí inspekční návštěvě). Další záznamy si výchovná poradkyně nevede, problémové žáky eviduje ředitelka školy. Někdy je výchovná poradkyně zvána k řešení výchovných problémů. Je v kontaktu se sociálními pracovníci, popř. s Policií ČR. Velmi dobře je ze strany vedení hodnocena spolupráce se Speciálně pedagogickým centrem, méně pružný je kontakt s Okresní pedagogicko psychologickou poradnou.

Výchovná poradkyně je současně drogovým preventistou. Absolvovala příslušné semináře a školení, ve spolupráci s vedením zpracovala „Minimální preventivní program“. Drogové prevenci slouží jedna nástěnka, v loňském školním roce byla na chodbě instalována schránka důvěry. Žáci schránku využívají jen zřídka. Z dotazníků zadaných školou ve vyšších třídách vyplynulo, že nejméně 25 % dotázaných žáků přišlo do styku s měkkými drogami (především s marihuanou). V loňském školním roce policie vyšetřovala žákyni, u které byla nalezena droga přímo ve škole. Mnozí žáci jsou pravidelnými kuřáky.

Činnost výchovné poradkyně je zaměřena na profesionální orientaci, dalším oblastem se věnuje jen okrajově. Nemá stanovené kompetence, rodiče jejich služeb využívají jen zřídka.

4.7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy

V rámci doplnění učiva a pro rozvíjení estetických potřeb žáci navštěvují kulturní pořady, divadelní představení a akce, které pořádá knihovna ve Štětí. Žáci se pravidelně zúčastňují soutěží speciálních škol v okrese Litoměřice. Především ve sportovních a výtvarných soutěžích jsou úspěšní. V atletice a plavání postoupili do celostátních soutěží. Šest žáků se nominovalo na Paralympiádu do Liberce. Škola pořádá ve sportovní oblasti vlastní akce (školní kolo vybíjené, přehazované a SHM). Vychovává žáky k dopravní kázi. Pravidelně se zúčastňuje dopravních soutěží BESIP. Škola oceňuje, zveřejňuje úspěchy žáků v mimoškolních aktivitách.

V oblasti výtvarných aktivit škola prezentuje práce svých žáků na výstavách a soutěžích i mimo okres. Žáci vystavovali své práce v městské knihovně, škola odesílá práce i do soutěží vypisovaných časopisy a novinami.

Pro veřejnost (důchodce a rodiče) žáci pravidelně nacvičují kulturní pásma. Velmi úspěšné bylo vystoupení k Svátku matek.

V rámci možností (autobusová spojení) jsou pro žáky pořádány ojedinele poznávací výlety.

V letošním školním roce zde nejsou zavedeny nepovinné předměty. Škola nabízí žákům pouze dva kroužky - šití pro děvčata 3. stupně a dramatický kroužek, který navštěvují převážně žáci 4. ročníku.

Ve škole je zřízeno jedno oddělení školní družiny pro žáky z nižších ročníků. Družina má vlastní prostory, je po estetické stránce velmi hezká, vyzdobená pracemi žáků. Má dostatečné prostory i vybavení. Stanovená provozní doba vychází z požadavků rodičů. Školní družina plní svou funkci.

Škola využívá aktivit, sama nabízí především aktivity v oblasti sportovních soutěží. Prezentuje svou činnost na veřejnosti, kdy vystavuje výtvarné práce žáků a připravuje kulturní vystoupení. Škola nevytváří širší nabídku žákům v aktivitách pro volný čas. Nejsou zavedeny nepovinné předměty, dva zájmové kroužky nemohou uspokojit potřebu žáků ve speciální škole. Oddělení školní družiny plní výchovnou funkci, provozní doba vychází z potřeb rodičů.

5 ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

Škola plní své poslání celkově na spíše průměrné úrovni. Větší rezervy jsou v oblasti kontrolní činnosti, zvýšenou pozornost je třeba věnovat vlastnímu výchovně vzdělávacímu procesu a zlepšení materiálních podmínek školy.

Škola nemá zpracovanou koncepci, její činnost vychází z celoročního rámcového plánu, který je dále systematicky rozpracováván do jednotlivých měsíců.

Odborné a pedagogické řízení je spíše průměrné, kontrolní systém funguje, ale není vždy důsledný a tím dostatečně účinný.

Vnitřní informační systém má svá pravidla, je funkční. Informovanost rodičů se děje prostřednictvím písemných sdělení do žákovských knížek. Rodiče postrádají třídní schůzky nebo větší kontakt se školou.

Prostorové podmínky jsou dobré, škola využívá možnosti pronájmu dalších prostor 3. základní školy. Nemá však větší pozemek pro plné zajištění výuky pěstitelských prací v rámci preferovaného pracovního vyučování. Materiální vybavení učebními pomůckami je vzhledem k počtu žáků a potřebám mentálně postižených žáků podprůměrné. Chybí především kompenzační, třídící a názorné pomůcky.

Nedostatečná je zvuková izolace většiny učeben i estetická úroveň některých prostor školy. Pevně stanovený rozvrh vyučovacích hodin a přestávek ne vždy respektuje psychickou únavu žáků. Není zajištěn pitný režim.

Školní řád nevychází z podmínek této školy. Některá ustanovení v něm jsou protichůdná, některá neodpovídají skutečnosti. Chování žáků není vždy na dobré úrovni.

Činnost výchovné poradkyně je zaměřena především na profesní orientaci, škola nenabízí rodičům další možnosti v této oblasti.

Mimoškolní aktivity jsou nabízeny v omezeném měřítku (kroužky, nepovinné předměty). Žáci velmi úspěšně reprezentují školu ve sportovních a výtvarných soutěžích. Školní družina má vlastní prostory a plní výchovnou funkci.

Vymezení zásadních kladů

- zřízení a činnost školní družiny ve vlastních prostorách
- vybavení tří učeben variabilním žákovským nábytkem
- úspěchy žáků a reprezentace školy ve sportovních a výtvarných soutěžích

Vymezení zásadních nedostatků

- nedostatky v kontrolní činnosti
- nedostatečné materiální zajištění výuky, především pomůckami, ale i učebními texty (pracovními sešity)
- vysoký podíl pedagogicky a odborně nezpůsobilých učitelů
- nevýrazné výchovné poradenství
- hodnocení žáků v pomocné škole

- školní řád neodpovídá reálnému životu ve škole, některá ustanovení jsou v protikladu
- škola nezajišťuje pitný režim
- malá nabídka mimoškolních aktivit (kroužků) pro žáky

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školy

- zpracovat dlouhodobý plán zlepšování materiálně technického vybavení - postupně vybavit školu nezbytnými učebními pomůckami
- ve spolupráci se zřizovatelem řešit možnost pronájmu většího pozemku pro kvalitní plnění učebních osnov v rámci pracovního vyučování
- věnovat soustavnou pozornost úrovni a výsledkům výchovně vzdělávacího procesu, používat při vyučování pomůcky
- zlepšit personální obsazení
- poskytnout učitelům bez odborné a pedagogické způsobilosti metodickou pomoc
- v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků více zapojovat učitele do vzdělávacích akcí
- přepracovat školní řád na podmínky školy, ujednotit v něm požadavky a dbát na jeho důsledné dodržování
- kontrolní činnost zaměřit na všechny oblasti života školy, důsledně dbát na plnění povinností všemi pracovníky školy
- zajistit a akceptovat pitný režim
- žákům nabídnout více zájmových kroužků

5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu:	Mgr. Erika Bednářová - v.r.
členové týmu:	Marta Dolinská - v.r.
	Mgr. Milena Sýkorová - v.r.

V Mostě dne 28. ledna 1999

5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolované školy stvrzující převzetí zprávy

Inspekční zprávu jsem převzala dne 11.2.1999

razítko

Podpis ředitelky: Mgr. Hana Moravcová - v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	1.3.1999	064 28/99-5022
Školský úřad:	1.3.1999	064 28/99-5022

5.6 Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
22.2.1999		ano - personální obsazení školy